

PÕHIKOOLI 2012 AASTA AJALOO LÕPUEKSAMI KOKKUVÕTTEV ANALÜÜS

Rainer Tõnnis

Eksamitöö eesmärgid

Vastavalt määrusele "Põhikooli ja gümnaasiumi lõpueksamite korraldamise ning põhikooli ja gümnaasiumi lõpetamise tingimused ja kord" on põhikooli lõpueksami eesmärgid:

- 1) hinnata põhikooli ja gümnaasiumi riiklikus õppekavas määratletud õpitulemuste saavutatust eksamiainetes;
- 2) saada tagasisidet õppimise ja õpetamise tulemuslikkusest;
- 3) suunata eksami sisu ja vormi kaudu õppeprotsessi;
- 4) siduda järjestikuseid haridusastmeid ja -tasemeid.

Eksami korraldus

2012. a ajaloo põhikooli lõpueksam toimus 13. juunil.

Ajaloo lõpueksami kirjutamiseks oli aega 2 t ja 30 min (150 minutit).

Eksamil vaheaega ei olnud. Eksamiülesannete vastamise järjekorra sai õpilane ise valida.

Eksamil pidi olema võimalus kasutada Regio ajalooatlast põhikoolile.

Eksamil oli võimalik saada kokku 75 punkti.

Eksamitöö hinnati koolis.

Eksami tase

Eksamiga kontrollitakse põhikooli õpitulemuste saavutatus ajaloos.

Eksamiga kontrollitakse IX klassi Lähiajaloo kursuses õpitud Eesti ja üldajaloo ainesisu.

Üldandmed

Eksamitöö sooritas 360 õpilast, neist 298 eesti ja 62 vene keeles. Keskmine punktisumma oli 60 punkti ja keskmine sooritusprotsent oli 80, kõrgeim tulemus oli 75 punkti ja madalaim tulemus 9 punkti. Keskmine hinne oli 4,17.

Tabel 1. Eksami üldandmed.

	Eksaminande (valimi- põhine)	Võimalik max	Max.	Keskm. sooritus	Min.	Keskm. %	Medi- aan	Keskm. hinne	Edukuse % (hinded 3,4 või 5)	Kvalit. % (hinded 4,5)
Ajalugu	360	75	75	60,22	9	80,30	63	4,17	97,5	80,6

Keskmise tulemuse järgi erinevus ei ole väga suur. Kõige kõrgem keskmine tulemus 61,67 on saavutanud suurlinna koolide õpilased. Madalaima keskmise tulemuse 57,48 saavutasid maakonnakeskuste koolide õpilased. Antud kategoorias on eksaminande teistest selgelt vähem.

Tabel 2. Tulemused kooli asukoha järgi.

	N	N (%)	max	min	keskm	keskmine sooritus	mediaan
Maakonnakeskus	56	15.56	75	33	57.48	76.64	60
Suurlinn	194	53.89	75	9	61.67	82.23	65
Valla- ja väikelinnakoolid	110	30.56	75	15	59.06	78.75	61
Kokku	360	100.00	75	9	60.22	80.30	63

Kõige rohkem eksamisooritajaid 147 oli Harjumaal (sh. Tallinn), järgnesid Tartumaa (56), Pärnumaa (37) ja Viljandimaa (35). Kõige vähem eksamisooritajaid oli Saaremaal (3), järgnesid Põlvamaa (4) ja Võrumaa (4). Kolmes maakonnas esines ka mitterahuldavata eksamitulemust.

Tabel 3. Tulemused ja osalemine maakondade järgi.

	N	N (%)	max	min	keskmine	keskmine sooritus	mediaan
Harjumaal	147	40.83	75	29	61.24	81.65	62
Ida-Virumaa	27	7.50	75	36	63.37	84.49	66
Jõgevamaa	8	2.22	74	33	60.50	80.67	64
Järvamaa	7	1.94	64	39	53.57	71.43	55
Lääne-Virumaa	10	2.78	69	15	51.60	68.80	54
Läänemaa	5	1.39	74	35	58.80	78.40	69
Põlvamaa	4	1.11	69	47	56.00	74.67	54
Pärnumaa	37	10.28	75	22	62.51	83.35	68
Raplamaa	4	1.11	64	33	51.25	68.33	54
Saaremaa	3	0.83	71	60	67.00	89.33	70
Tartumaa	56	15.56	75	9	58.43	77.90	62
Valgamaa	13	3.61	70	40	60.62	80.82	62
Viljandimaa	35	9.72	74	36	58.26	77.68	61
Võrumaa	4	1.11	68	60	64.00	85.33	64
Kokku	360	100.00	75	9	60.22	80.30	63

Vene keeles eksamitöö sooritanute keskmine (57,4) oli 3,4 punkti madalam kui eesti keeles (60,81) sooritanutel. Samuti oli madalam miinimumpunktide määr. Vastavalt 9 (vene) ja 15 (eesti).

Maksimumpunktidele kirjutati tööd nii eesti kui ka vene keeles.

Tabel 4. Eksamitulemused õppekeele järgi.

	N	N (%)	max	min	keskmine	keskmine sooritus	mediaan
eesti	298	82.78	75	15	60.81	81.08	64
vene	62	17.22	75	9	57.40	76.54	61
Kokku	360	100.00	75	9	60.22	80.30	63

Tabel 5. Edukuse ja kvaliteedi näitajad õppekeele järgi.

	N	edukus	kvaliteet	edukus (%)	kvaliteet(%)
eesti	298	292	242	98.0	81.2
vene	62	59	48	95.2	77.4
Kokku	360	351	290	97.5	80.6

Eksaminandide hulgas oli rohkem poisse (203) kui tüdrukuid (141). Tüdrukute keskmine tulemus 59,5 punkti oli kahe punkti võrra kõrgem kui poistel 57,8 punkti. Tüdrukute kõige madalam tulemus (27 punkti) oli poiste omast (17 punkti) 10 punkti võrra kõrgem. Poiste ja tüdrukute edukus, st positiivne eksamitulemus on peaaegu sama. Mitterahuldava eksamitulemuse sai 2 tüdrukut ja 4 poissi

Tabel 6. Eksamitulemused soo järgi

	N	N (%)	max	min	keskm	keskmine sooritus	mediaan
poiss	215	59.72	75	15	59.16	78.88	61
tüdruk	145	40.28	75	9	61.80	82.40	65
Kokku	360	100.00	75	9	60.22	80.30	63

Tabel 7. Edukuse ja kvaliteedi näitajad soo järgi

	N	edukus	kvaliteet	edukus (%)	kvaliteet(%)
poiss	215	209	168	97.2	78.1
tüdruk	145	142	122	97.9	84.1
Kokku	360	351	290	97.5	80.6

Eksami üksikülesannete vastuste analüüs

Arutus – 15 punkti

Arutluse kirjutamise eest oli võimalik saada maksimaalselt 15 punkti. Eksaminandil oli võimalik valida nelja arutlusteema vahel. Keskmine punktisumma oli 11,48 punkti, sooritusprotsent 76,56.

Kõige levinum teemavalik oli I teema „Miks asendus 1920.–1930. aastail Euroopas demokraatia diktatuuriga?“, selle teema valis 172 eksaminandi. Sooritusprotsent oli 80,35, mis oli kõige kõrgem võrreldes teiste teemadega. Järgmiselt populaarseim teemavalik oli II teema „Maailm külma sõja ajal“, antud teema valis 118 eksaminandi ning keskmine sooritusprotsent oli 72,03, mis oli ülejäänud teemadega võrreldes nõrgim. III teema „Eesti Vabariigi areng aastail 1920–1940: probleemid ja lahendused“ (26 sooritajat) ja IV teema „Kuidas sai võimalikuks Eesti iseseisvuse taastamine?“ (43 sooritajat) valiti teistest teemadest tunduvalt vähem. Samas viimase teema keskmine sooritusprotsent 77,36 oli paremuselt teine.

Tabel 8. Arutluse tulemused valitud teema põhjal

	N	N (%)	keskm	sooritusprotsent	min	max	mediaan	st. hälve
1	172	47.78	12.05	80.35	5	15	13	2.62
2	118	32.78	10.81	72.03	0	15	12	3.88
3	26	7.22	11.04	73.59	4	15	12	3.01
4	43	11.94	11.60	77.36	4	15	12	2.90
pole valinud	1	0.28	0.00	0.00	0	0	0	
Kokku	360	100.00	11.48	76.56	0	15	12	3.24

Poiste keskmine punktisumma oli õige pisut tüdrukute omast madalam: vastavalt 10,99 ja 12,22. Eesti keeles eksamitöö sooritanute arutluse keskmine tulemus oli 11,63 ja vene keeles 10,79.

Tabel 9. Arutluse tulemused soo põhjal

	N	N (%)	keskm	sooritusprotsent	min	max	mediaan	st. hälve
poiss	215	59.72	10.99	73.24	0	15	12	3.35
tüdruk	145	40.28	12.22	81.47	0	15	13	2.93
Kokku	360	100.00	11.48	76.56	0	15	12	3.24

Tabel 10. Arutluse tulemused õppekeele järgi

	N	N (%)	keskm	sooritusprotsent	min	max	mediaan	st. hälve
eesti	298	82.78	11.63	77.52	0	15	12	3.06
vene	62	17.22	10.79	71.94	0	15	12	3.94
Kokku	360	100.00	11.48	76.56	0	15	12	3.24

Arutluse tulemused osaoskuste kaupa

Kui vaadata arutluse tulemusi osade kaupa, milleks jagab arutluse üldhinde hindamisprotokoll, siis nähtub, et kõige paremini osatakse teemat ajastusse paigutada (keskmine sooritus 87,78%). Järgneb töö struktureerimise oskus (keskmine sooritusprotsent 82,92%) ja seejärel õigekiri (keskmine sooritusprotsent 76,11%). Ajalootundmist eeldavatest osaoskustest on kõrgeim faktide tundmine (sooritusprotsent 76,02%). Kõige madalam on arutlusoskuse keskmine sooritusprotsent – 70,5 % ning pisut kõrgem eelnevast järelduste tegemise oskus – 72,36 %.

Tabel 11. Aspektide sooritusprotsendid teemade lõikes.

	N	N (%)	Struktuur	Analüüs	Ajastu	Faktid	Järeldused	Õigekiri
1	172	47.78	85.76	74.85	91.28	78.10	78.78	79.94
2	118	32.78	77.12	65.47	83.05	75.14	66.10	70.34
3	26	7.22	88.46	62.50	88.46	75.64	59.62	76.92
4	43	11.94	86.05	73.26	88.37	72.09	73.26	77.91
pole valinud	1	0.28	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Kokku	360	100.00	82.92	70.49	87.78	76.02	72.36	76.11

Tabel 12. Arutluse aspektide keskmised ja maksimumid teemade lõikes

	N	N (%)	Struktuur	max	Ana-lüüs	max	Ajastu	max	Faktid	max	Järel-dused	max	Õige-kiri	max
1	172	47.8	1.72	2.0	2.99	4.0	1.83	2.0	2.34	3.0	1.58	2.0	1.60	2.0
2	118	32.8	1.54	2.0	2.62	4.0	1.66	2.0	2.25	3.0	1.32	2.0	1.41	2.0
3	26	7.2	1.77	2.0	2.50	4.0	1.77	2.0	2.27	3.0	1.19	2.0	1.54	2.0
4	43	11.9	1.72	2.0	2.93	4.0	1.77	2.0	2.16	3.0	1.47	2.0	1.56	2.0
pole valinud	1	0.3	0.00	0.0	0.00	0.0	0.00	0.0	0.00	0.0	0.00	0.0	0.00	0.0
Kokku	360	100.0	1.66	2.0	2.82	4.0	1.76	2.0	2.28	3.0	1.45	2.0	1.52	2.0

Ülesanded - 60 punkti

Analüüsis võeti aluseks keskmine sooritusprotsent ülesannetes. Kõige parem keskmine sooritus oli ülesandes, kus tuli tuua näide perestroika muutuste kohta majanduse, sisepoliitika ja välispoliitika valdkondades, lisaks näide ja selgitus kuidas perestroika mõjutas Eesti taasiseseisvumist. Antud ülesandes oli keskmine sooritusprotsent 92,85 ja üks kahest ülesandes kus ei saavutatud 0- punkti tulemust. Sooritusprotsent oli poistel 93,02 ja tüdrukutel 92,59. Eesti 93,54 ja vene õppekeelelega 89,52. Eesti ja vene poistel oli antud ülesande keskmine sooritusprotsent kõige kõrgem võrreldes teiste ülesannetega.

Paremuselt teine ülesande keskmine sooritusprotsent oli 92,15. Ülesandes tuli jagada tabeli lahtritesse sõdade vahel levinumad poliitilised liikumised, kas demokraatlikud või mittedemokraatlikud. Sooritusprotsent oli poistel 91,94 ja tüdrukutel 92,41. Suurem erinevus on eesti ja vene õppekeelelega õpilaste vahel, keskmine sooritusprotsent vastavalt 93,51 ja 85,48. Keskmine sooritusprotsent oli 91,11, mis oli paremuselt kolmas tulemus. Ülesandes, kus tuli allika põhjal leida demokraatia kriisi põhjused ülemaailmse majanduskriisi perioodil. Antud ülesandes oli kõrgeim keskmine sooritusprotsent 93,10 tüdrukutel ja poistel 89,77. Vene õppekeelelega õpilastel oli kõige parem keskmine sooritusprotsent 91,94, mis oli parem kui eesti õppekeelelega õpilastel 90,94. Kõige kõrgeim keskmine sooritusprotsent oli vene õppekeelelega tüdrukutel 97,22, mis oli parem eesti tüdrukutest 92,52. Vene ja eesti õppekeelelega poiste tulemus oli võrdne 89,77.

Kõige madalam keskmine sooritusprotsent 66,39 saadi ülesanded, kus tuli iseloomustada sotsialistliku riigi poliitilist ja majandussüsteemi. Antud ülesande keskmine sooritusprotsent oli poistel 66,16 ja tüdrukutel 66,72. Eesti ja vene õppekeelelega õpilaste hulgas vastavalt 66,61 ja 65,32.

Eesti õppekeelelega õpilastel oli parem keskmine sooritus 16 ülesandest 14 kui vene õppekeelelega õpilastel. Samas parim ülesande keskmine sooritusprotsent oli vene tüdrukutel, mis oli 97,22.

Peale ühe ülesande polnud teistes ülesannetes keskmist sooritusprotsenti, mis oleks olnud alla 70 protsendi. Vene õppekeelelega poistel oli keskmine sooritusprotsent alla 70 neljas ülesandes 16-st.

Tüdrukutel oli keskmine sooritusprotsent parem 13 ülesandest 16-st poiste omast. Samas keskmiste sooritusprotsentide vahed ei ole kuigi suured. Suurim erinevus on seitsme protsendi ulatuses.

Eesti tüdrukud vastasid eesti poistest 12 ülesannet paremini 16-st, poistel oli neljas ülesandes paremad tulemused kui tüdrukutel. Samas oli eesti poiste kõrgeim keskmine sooritusprotsent (93,71) ülesandes parem 0,01 % kui eesti tüdrukute keskmine sooritusprotsent. Eesti poiste ja tüdrukute vahel olulist erinevust polnud sooritusprotsentides, maksimaalselt 6 protsendi ulatuses.

Vene poistel oli parem keskmine ülesande sooritusprotsent 8 ülesandes 16-st kui vene tüdrukutel. Vene tüdrukute keskmine sooritusprotsent (97,22) on ligi 7 protsenti kõrgem kui vene poistel (90,34). Vene poiste ja tüdrukute erinevus keskmistes sooritusprotsentides oli suurem. Ühe ülesande puhul oli erinevus 14 protsenti.

Tabel 13. Ülesannete keskmine tulemus protsentides

Tabelis kasutatud lühendid: Maks – maksimum punktid; Min – minimaalne tulemus punktides; Kesk p – keskmine punktisumma; Kesk % - keskmine sooritusprotsent; P % - poiste keskmine sooritusprotsent; T % - tüdrukute keskmine sooritusprotsent; Ek % - eesti keeles eksamitöö sooritanute keskmine sooritusprotsent; Vk % - vene keeles töö sooritanute keskmine sooritusprotsent; Ep % - eesti keeles eksamitöö sooritanud poiste keskmine sooritusprotsent; Et % - eesti keeles eksamitöö sooritanud tüdrukute keskmine

sooritusprotsent; Vp % - vene keeles eksamitöö sooritanud poiste keskmine sooritusprotsent;
Vt % - vene keeles eksamitöö sooritanud tüdrukute keskmine sooritusprotsent.

	Min	Kesk p	Kesk %	Maks	P%	T%	Ek%	Vk%	Ep%	Et%	Vp%	Vt%
Arutus	0	11.48	76.56	15	73.24	81.47	77.52	71.94	73.41	83.04	72.58	70.37
Osa2_I_1	0	1.82	91.11	2	89.77	93.10	90.94	91.94	89.77	92.52	89.77	97.22
Osa2_I_2	1	3.47	86.81	4	87.91	85.17	87.75	82.26	89.18	85.83	82.95	80.56
Osa2_I_3	0	5.29	88.19	6	85.43	92.30	88.87	84.95	86.16	92.52	82.58	90.74
Osa2_I_4	0	2.76	92.13	3	91.94	92.41	93.51	85.48	93.37	93.70	86.36	83.33
Osa2_II_1	0	3.28	82.01	4	79.65	85.52	83.56	74.60	81.87	85.83	71.02	83.33
Osa2_II_2	0	2.95	73.68	4	74.30	72.76	73.91	72.58	74.71	72.83	72.73	72.22
Osa2_II_3	0	3.46	86.39	4	84.77	88.79	88.34	77.02	86.84	90.35	76.70	77.78
Osa2_II_4	0	4.57	76.20	6	74.34	78.97	77.13	71.77	75.63	79.13	69.32	77.78
Osa2_II_5	1	3.71	92.85	4	93.02	92.59	93.54	89.52	93.71	93.31	90.34	87.50
Osa2_III_1	0	1.76	88.06	2	90.47	84.48	88.26	87.10	90.64	85.04	89.77	80.56
Osa2_III_2	0	2.66	66.39	4	66.16	66.72	66.61	65.32	66.37	66.93	65.34	65.28
Osa2_III_3	0	1.46	73.19	2	70.70	76.90	73.15	73.39	71.05	75.98	69.32	83.33
Osa2_III_4	0	1.69	84.58	2	82.56	87.59	85.07	82.26	82.16	88.98	84.09	77.78
Osa2_III_5	0	3.03	75.76	4	73.60	78.97	76.93	70.16	74.85	79.72	68.75	73.61
Osa2_III_6	0	6.75	75.03	9	74.78	75.40	75.17	74.37	75.05	75.33	73.74	75.93

Eksamitöö võrdlus aastahindega (ignoreeritud on kirjeid, kus aastahinded puudusid)

Kui võrrelda koolihindeid ja eksamihindeid, siis teatav erinevus on märgatav vastavalt 4,47 ja 4,17. Korrelatsioon aastahinnete keskmise ja eksamitöö hinde vahel: 0.66.

Tabel 14. Hinnete võrdlus sooti

	N	aastahinnete keskmine	töö keskmine
poiss	215	4.41	4.10
tüdruk	145	4.57	4.26
Kokku	360	4.47	4.16

Eksamihinde on kõrgema saanud osad koolis rahuldavaga hinnatud õpilased (koolis oli rahuldav tulemus 35 õpilasel, eksami sai rahuldava 60 õpilast) ning osad koolis viielised õpilased on saanud eksamitulemuseks nelja (koolis oli „5“ 206 õpilasel, eksamitöö sai „5“ 137 õpilast. Koolihinnat „2“ esines ühel juhul. Eksamitöö sooritas aga „2“-le kaheksa õpilast ja üks õpilane sooritas töö hindele üks. Koolihinne „4“ esines 115 juhul, eksamihinne „4“ 151 juhul.

Tabel 15. Aastahinde (veergude pealkirjad) ning eksamitöö hinnete (ridade pealkirjad) sagedused

	2	3	4	5	Kokku
1	1	0	0	0	1
2	0	6	2	0	8
3	0	21	36	3	60
4	0	7	61	83	151
5	0	1	16	120	137
Kokku	1	35	115	206	357

Tabel 16. Eksamitöö punktivahemike (ridade pealkirjad) ning aastahinnete (veergude pealkirjad) sagedused

	2	3	4	5	Kokku
[0,15]	1	1	0	0	2
(15,30]	0	4	1	0	5
(30,45]	0	16	19	3	38
(45,60]	0	11	56	40	107
(60,75]	0	3	39	163	205
Kokku	1	35	115	206	357

Kui vaadata eksamitulemuste punktivahemike tabelit näeme, et alla 30 punkti sai eksamitöös ka üks koolis „4“ hinnatud õpilane. 30-45 vahemikku jäi 19 „4“ ja kolm „5“ hinnatud õpilast, kuid ka 16 koolis „3“ hinnatud õpilast. 45-60 punktivahemikus oli 11 õpilast „3“, 56 õpilast „4“ ja 40 kooli „5“ õpilast. 60-75 punktivahemikku jäi enamus eksami sooritanutest – 205 õpilast, kellest kolm olid hinnatud koolis „3“, 39 „4“ ja 163 „5“

Tabel 17. Eksamitöö punktivahemike (ridade pealkirjad) ning aastahinnete (veergude pealkirjad) sagedused

	2	3	4	5	Kokku
[0,15]	1	1	0	0	2
(15,30]	0	4	1	0	5
(30,45]	0	16	19	3	38
(45,60]	0	11	56	40	107
(60,75]	0	3	39	163	205
Kokku	1	35	115	206	357